

Izvještaj Ombudsmena Federacije o Stocu i Čapljini

Ombudsmeni Federacije su danas na pres-konferenciji kojoj je prisustvovao Viši zamjenik Visokog predstavnika, Matei Hoffmann, objavili izvještaj koji predstavlja rezultat istrage u vezi sa imovinskim pitanjima u Stocu i Čapljini. Ombudsmeni su istragu proveli ovog ljeta, na zahtjev Višeg zamjenika Visokog predstavnika, a uz podršku OSCE-a.

Izvještaj Ombudsmena otkriva zabrinjavajuće odsustvo provedbe imovinskih zakona u ovim dvjema općinama, kao i veliki broj sumnjivih slučajeva dodjele zemljišta za izgradnju novih naselja. Istražni tim je zaključio da je "očigledno osnovni politički cilj da u obje općine trajno opstane hrvatsko stanovništvo kao većinsko", te "da je vladavina zakona stavljena na potpunu marginu" i Aneks 7 Daytonskog mirovnog sporazuma prekršen.

Istražni tim je ustanovio da je u prvih 15 mjeseci nakon usvajanja federalnih zakona o povratu stanova i privatne imovine podneseno više od 2,000 zahtjeva za povratak u Stolac i Čapljinu. Ni u jednoj od ove dvije općine nije obrađen niti jedan zahtjev. U Čapljini nije uspostavljen općinski upravni organ koji bi bio nadležan za obradu zahtjeva.

U izvještaju se takođe navodi da je, prema evidenciji koja se vodi u ove dvije općine, za izgradnju novih stambenih naselja već pripremljeno 1,500 parcela općinskog zemljišta. Mnoge odluke o dodjeli zemljišta donesene su bez uvažavanja prava raseljenih lica iz Čapljine i Stoca koji su izgubili poljoprivredno zemljište, kao i bez uvažavanja budućeg procesa restitucije.

Federalni Ombudsmeni su tokom istrage došli do dokumenata koji ukazuju na mogućnost pronevjere prilikom transakcija vezanih

za prodaju imovine u obje općine. Ovi dokumenti isto tako sugerišu da je postojala i mogućnost zloupotrebe procedura u lokalnim sudovima. Ova pitanja bi trebali istražiti nadležni organi.

Viši zamjenik Visokog predstavnika, Matei Hoffmann, zahvalio je Ombudsmenima Federacije na istrazi, čije rezultate smatra veoma zabrinjavajućim. Ovi rezultati su dodatno potkrijepili zaključke do kojih su došli OHR i druge međunarodne organizacije, a koji su, između ostalog, prošle sedmice doveli do smjene načelnikâ općina Stolac i Čapljina od strane Visokog predstavnika.

Ambasador Hoffmann je naglasio da ostvarivanje prava izbjeglica na povratak, na njihove domove i imovinu predstavlja jedan od prioriteta za OHR. Ni u Stocu ni u Čapljini još uvijek nisu provedeni imovinski i stambeni zakoni. Ambasador Hoffmann je također istakao da očekuje da će Odluka Visokog predstavnika o zemljištu u društvenom vlasništvu, koja je donesena 26. maja 1999. godine, biti ispoštovana. To znači da općine ne smiju dodjeljivati zemljište koje je prije rata, odnosno na dan 6. aprila 1992. godine, korišteno za stambene, vjerske ili kulturne namjene, ili za privatnu poljoprivrednu i privatnu poslovnu djelatnost. Ambasador Hoffmann je apelirao na organe vlasti u obje općine da počnu poštivati zakon i prava građana, te istakao da će OHR učiniti sve što je u njegovoj moći da osigura poštivanje odluka.

Ambasador Hoffmann je također naglasio značajnu ulogu koju imaju Ombudsmeni Federacije. Prema Ustavu Federacije, Ombudsmeni su nezavisna institucija koja ima zadatak "da radi na zaštiti ljudskog dostojanstva, prava i sloboda", te da "otkloni posljedice kršenja ovih prava i sloboda, a posebno etničkog čišćenja" skretanjem pažnje organima vlasti na takva kršenja, kako bi oni mogli djelovati. Samo prošle godine Ombudsmeni Federacije objavili su oko 100 izvještaja o stanju ljudskih prava u Federaciji, ukazujući na razna kršenja i

nedostatke.

Ambasador Hoffmann je istakao da je institucija Ombudsmena domaća institucija, te da je ona kao takva dobar primjer "odgovornosti", odnosno samoorganiziranja društva na odgovoran način. Međutim, ono što još uvijek nedostaje jeste da organi vlasti njihove izvještaje i preporuke shvate ozbiljno, te da postupaju u skladu s njima. U tom kontekstu OHR se nada da će se Zakonom o Ombudsmenima Federacije, nakon što on bude donesen na Parlamentu Federacije, njihova uloga regulirati i ojačati.

Bosna i Hercegovina neće imati budućnost ukoliko osnovna ljudska prava ne budu poštovana. Svrha institucije Ombudsmena je da, između ostalog, razotkrije relevantna kršenja ljudskih prava i na njih skrene pažnju organa vlasti, koji bi trebali poduzeti odgovarajuće mjere. To je mehanizam koji, ukoliko se bude primjenjivao, može dovesti do velikog poboljšanja u stanju ljudskih prava u Federaciji.

Kopije izvještaja možete dobiti u Uredu Ombudsmena Federacije u Sarajevu (tel. 211-392 / 667-929).